ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Ρόδος: Χαρτογραφώντας το δρόμο ανάπτυξης για το νησί του Ήλιου

Τζέση Βουμβάκη
Deputy Chief Economist

Μάιος 2023

Σύνοψη

Αξιοποιώντας πλεονεκτήματα όπως υψηλή ηλιοφάνεια, παραλίες με γαλάζια σημαία και υψηλής ποιότητας ξενοδοχειακές υποδομές, η Ρόδος έχει αναχθεί σε βασικό πυλώνα τουριστικής ανάπτυξης της χώρας, καλύπτοντας το 12% του ελληνικού τουρισμού (και το 17% σε όρους ξένων τουριστών). Ωστόσο, το ***υφιστάμενο μοντέλο τουριστικής ανάπτυξης (Ήλιος και Θάλασσα)*** *με υψηλή εξάρτηση από πρακτορεία και με έμφαση σε all-inclusive υπηρεσίες, αν και επιτυχημένο βάσει των υψηλών επιδόσεων του νησιού (τόσο στη δυναμική επταετία 2012-2019 όσο και στην ανάκαμψη από την πανδημία),* ***δείχνει να προσεγγίζει τα όρια του*** *σε όρους φέρουσας ικανότητας του νησιού.*

Συνεπώς, ο ***Ήλιος, ο πυρήνας του DNA του νησιού****, μπορεί μεσοπρόθεσμα να παραμείνει στη βάση του μοντέλου ανάπτυξης της Ρόδου, ωστόσο η αξιοποίησή του μπορεί να γίνει περισσότερο πολυδιάστατη. Σε πρώτο επίπεδο,* ***η τουριστική δραστηριότητα*** *θα μπορούσε να αναπτυχθεί σε 3 άξονες:*

i) αναβάθμιση της διάστασης "ήλιος και θάλασσα" σε premium ώστε να αξιοποιηθεί η αναδυόμενη τάση για αποφυγή συνωστισμού,

ii) προώθηση εναλλακτικών μορφών τουρισμού (όπως πολιτιστικός ή δραστηριοτήτων), και

iii) αξιοποίηση, μέσω υποδομών, της κομβικής γεωγραφικής θέσης της Ρόδου για ανάπτυξη ναυτικού τουρισμού στα Δωδεκάνησα.

Παράλληλα, ***συμπληρωματικές με τον τουρισμό δραστηριότητες*** *θα μπορούσαν να πλαισιώσουν το νέο πρότυπο ανάπτυξης δημιουργώντας ένα ισχυρό πλέγμα συνεργειών:*

i) τρόφιμα-ποτά: σύνδεση με γαστρονομικό τουρισμό και οινοτουρισμό,

ii) πράσινη ενέργεια: αξιοποίηση παγκόσμιας τάσης για βιώσιμο τουρισμό μέσω "πράσινων" περιφερειακών νησιών (Χάλκη, Τήλος, Αστυπάλαια), και

iii) καινοτομία: δυνατότητα ανάδειξης σε περιφερειακό κέντρο έρευνας και εκπαίδευσης στον τουρισμό και την πράσινη ανάπτυξη.

Συνοψίζοντας, η Ρόδος έχει όλα τα φυσικά εχέγγυα για να αναχθεί σε ***πρότυπο βιώσιμης ανάπτυξης****, ενώ υψηλής σημασίας είναι η διάθεση των επιχειρηματιών του νησιού να το κάνουν πράξη με ενεργή επενδυτική διάθεση σε συνδυασμό με ώριμη συντεταγμένη στόχευση στο να αναδείξουν το τοπικό brand του νησιού τους.*

Τουρισμός – Η βαριά βιομηχανία της Ελλάδας

Αφίξεις ανά έκταση

Τουρίστες εξωτερικού ανά km²

Συνεισφορά τουρισμού

*% ΑΕΠ**

**εξαιρουμένων των κλάδων αγροτικού τομέα, πετρελαίου, ενέργειας, χρηματ/κών και δημόσιων υπηρεσιών*

Πηγές: Eurostat, World Social Capital Monitor 2019, WEF, ΙΝΣΕΤΕ, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Η εκρηκτική επταετία του ελληνικού τουρισμού

Αφίξεις στην Ελλάδα
εκατ. τουρίστες

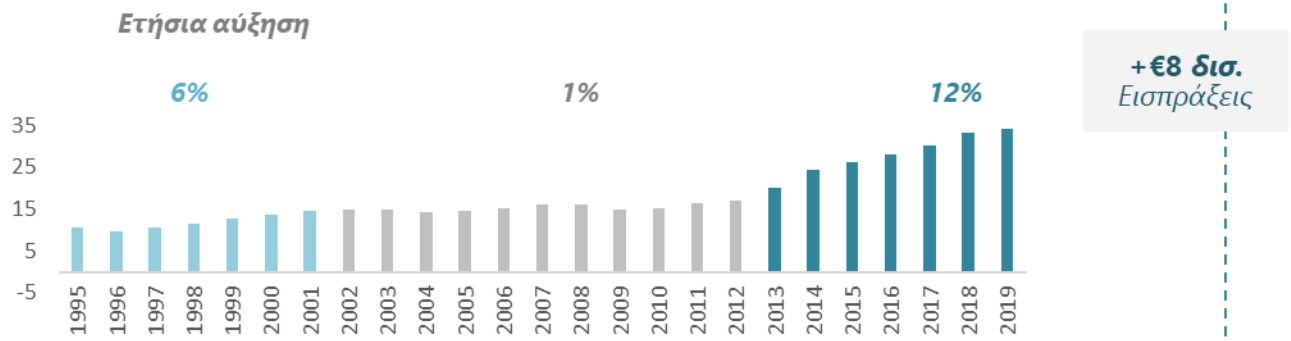

+€8 δισ.
Εισπράξεις

Μερίδιο Ελλάδας στον κόσμο
% τουριστικών αφίξεων

Ενίσχυση μεριδίου σε όλες τις βασικές αγορές

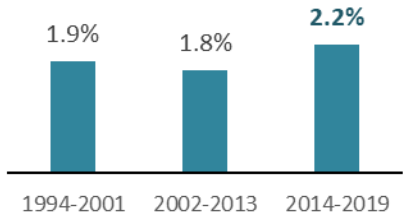

Αναβάθμιση ξενοδοχείων
μεταβολή δεκαετίας

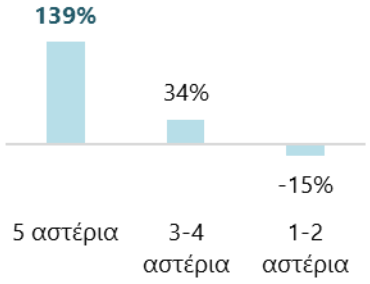

Μερίδιο Ρόδου στην Ελλάδα
κλάδος ξενοδοχείων

Κλίνες

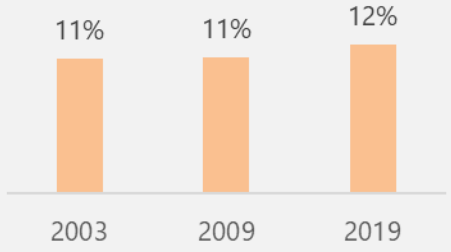

***17%** στις κλίνες 4-5 αστέρων*

Διανυκτερεύσεις εξωτερικού

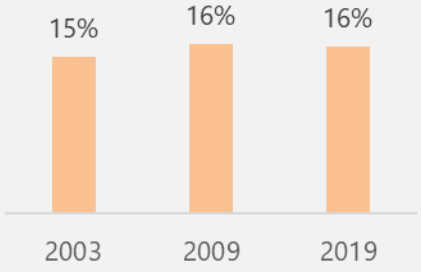

Πηγές: Eurostat, UNTWO, Τράπεζα της Ελλάδος, ΙΝΣΕΤΕ, Έρευνα ΕΤΕ

Νικητής στην πανδημία ο ελληνικός τουρισμός

Τουριστικές αφίξεις 2022
έναντι 2019

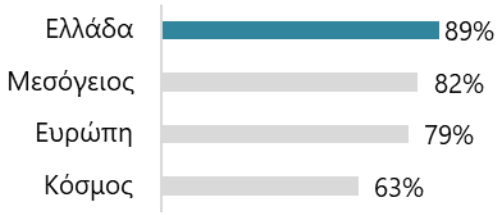

Μερίδιο Ελλάδας στον κόσμο
% τουριστικών αφίξεων

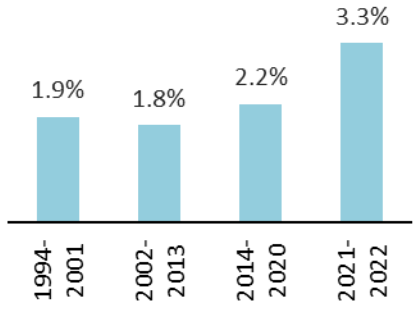

Διεθνείς πρωτιές

1η MED χώρα
όπου πτήσεις προσέγγισαν το 2019

1η Ευρωπαϊκή χώρα
σε αναπλήρωση αφίξεων

Ισοζύγιο απασχόλησης
σωρευτικά θετικό

ΡΟΔΟΣ 2022
% αναπλήρωσης επιδόσεων 2019

Πηγές: Eurostat, Eurocontrol, UNWTO, ΕΛΣΤΑΤ, ΤτΕ, ΕΡΓΑΝΗ, ΙΝΣΕΤΕ, Έρευνα ΕΤΕ

Ενθαρρυντικά τα πρώτα σημάδια για το 2023

Δείκτες τουρισμού Q1:2023
έναντι Q1:2022

Δείκτες εμπιστοσύνης ξενοδοχείων
έναντι του μακροπρόθεσμου μέσου όρου

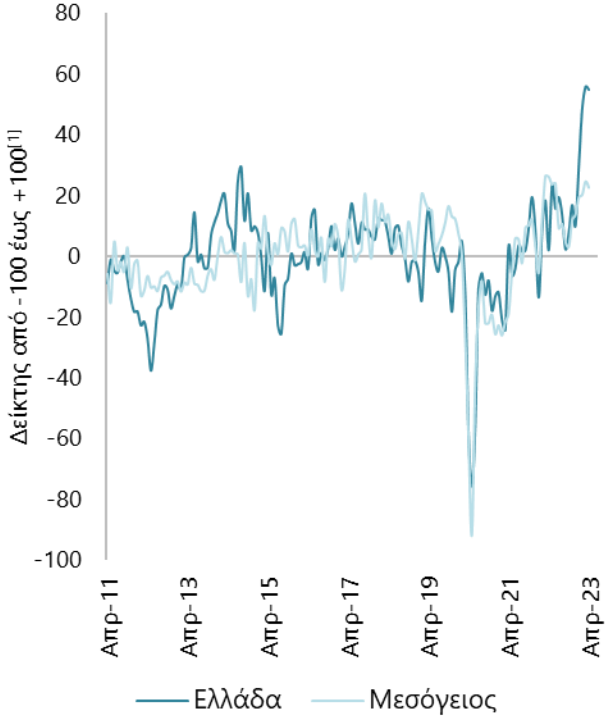

Όλα ξεπερνούν το 2019

+56% *προσλήψεις*

+27% *κρατήσεις δωματίων*

+71% *επιβάτες εξωτερικού*

[1] ο δείκτης παρουσιάζει την απόκλιση από τον μέσο όρο 12ετίας

ΡΟΔΟΣ 2023

Αεροπορικές αφίξεις Μαρτίου
επιβάτες εξωτερικού

x 3 η Ρόδος
έναντι +6% η Ελλάδα (vs 2019)

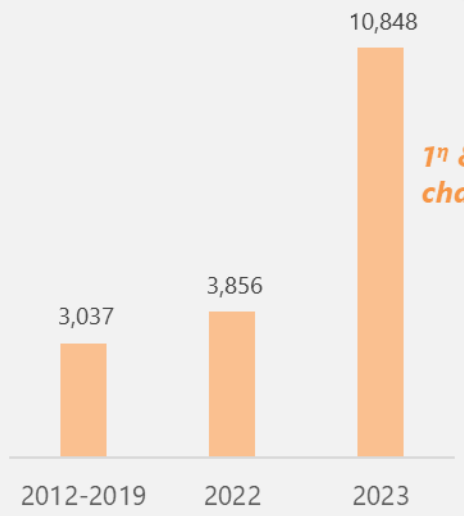

1η διεθνής πτήση charter της σεζόν

Πηγές: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Υ.Π.Α., ΕΡΓΑΝΗ, ΙΝΣΕΤΕ, Sojern, Έρευνα ΕΤΕ

ΕΡΕΥΝΑ ΕΤΕ: Επιβεβαιώνουν το ισχυρό 2023 τα ελληνικά ξενοδοχεία – με αιχμή τα Δωδεκάνησα

Προσδοκίες ζήτησης

Δείκτης εμπιστοσύνης 2023

από -100 έως 100

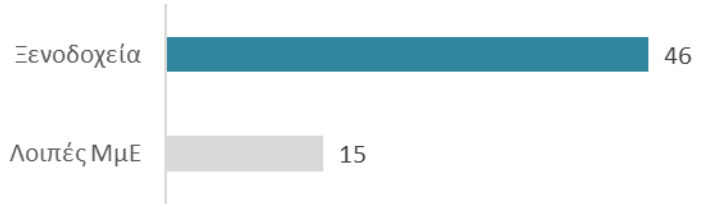

Πωλήσεις 2023

εκτίμηση ετήσιας μεταβολής

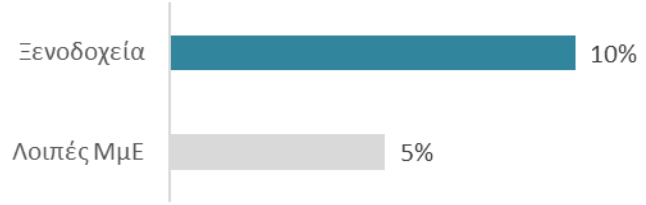

Στρατηγικές επιλογές ανάπτυξης

x2 τα Δωδεκάνησα
έναντι λοιπών ξενοδοχείων

Προσωπικό 2023

% σχεδιαζόμενης μεταβολής

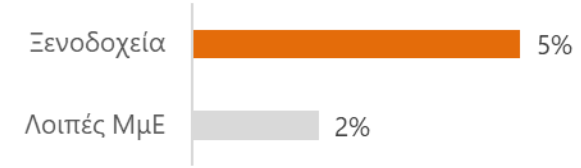

Επενδύσεις 2023

% σχεδιαζόμενης μεταβολής

Πηγή: Έρευνα ΕΤΕ

Ρόδος – Η ναυαρχίδα του ελληνικού τουρισμού

Ρόδος: 1% της Ελλάδας

βάσει πληθυσμού, έκτασης, ΑΕΠ

1η σε ημέρες ηλιοφάνειας

3,300 ώρες ετησίως

1η σε all-inclusive

32% πωλήσεις εκτός διαμονής (έρευνα ΕΤΕ)

1η σε γαλάζιες σημαίες

34 παραλίες (7% της Ελλάδος)

1η σε πρακτορεία

60% των κρατήσεων (έρευνα ΕΤΕ)

1η σε πολυτελή ξενοδοχεία

74% κλίνες 4-5 αστέρων

1η σε ξένους τουρίστες

95% των τουριστών Ρόδου

Πηγές: Eurostat, ΕΛΣΤΑΤ, Εκτιμήσεις ΕΤΕ, Έρευνα ΕΤΕ

Προσεγγίζοντας τα όρια αντοχής της τρέχουσας συνταγής επιτυχίας

ΟΡΙΑ ΦΕΡΟΥΣΑΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ

Διανυκτερεύσεις ανά έκταση στην high season
τουρίστες εξωτερικού ημερησίως ανά km2 (Ιούλ.-Αύγ.)

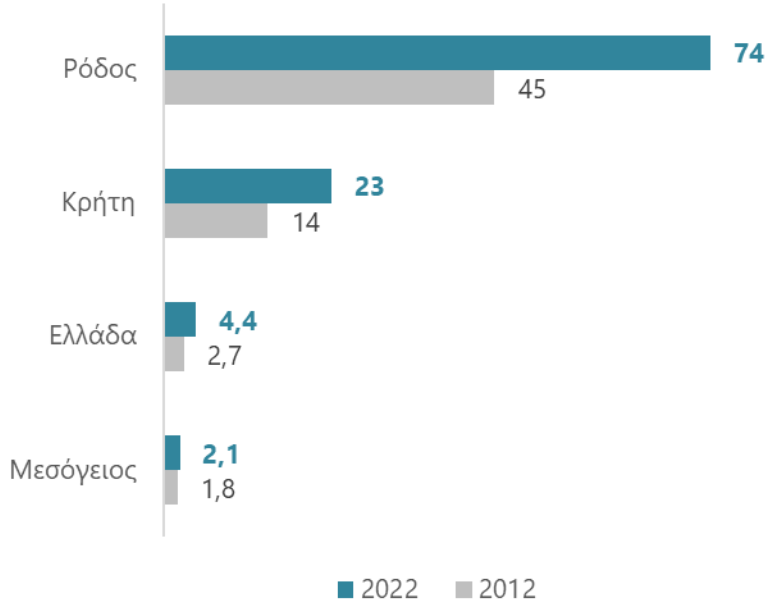

ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΑΝΟΔΟΥ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗΣ ΑΞΙΑΣ

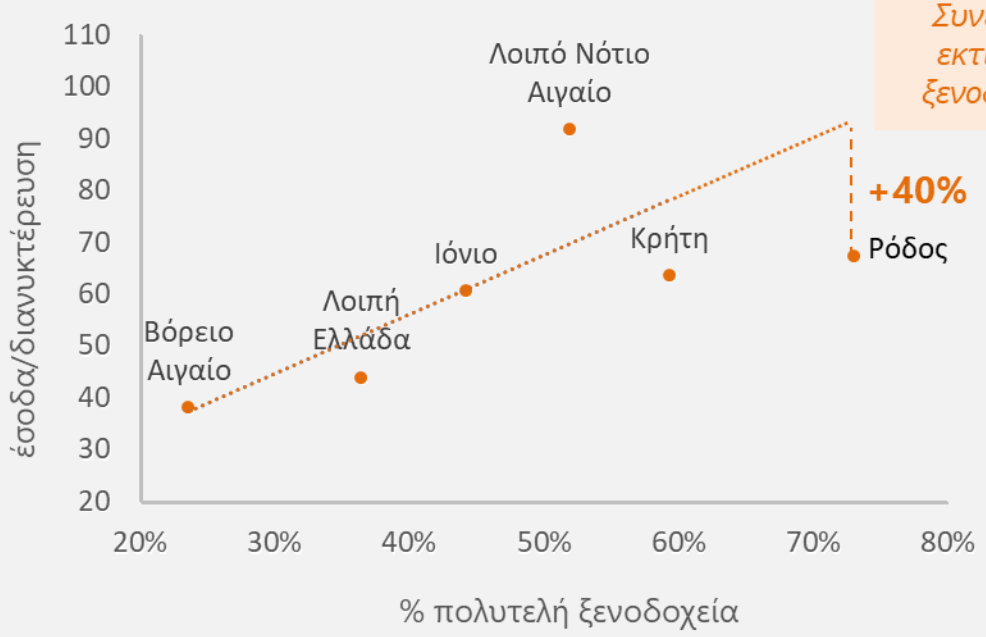

*εκτός Αττικής

Πηγές: Eurostat, ΕΛΣΤΑΤ, Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο, Εκτιμήσεις ΕΤΕ, Έρευνα ΕΤΕ

1. Το Νησί του Ήλιου στη φυσική πρωταγωνιστική του θέση

Προτιμητέοι τύποι διακοπών
% ευρωπαίων τουριστών

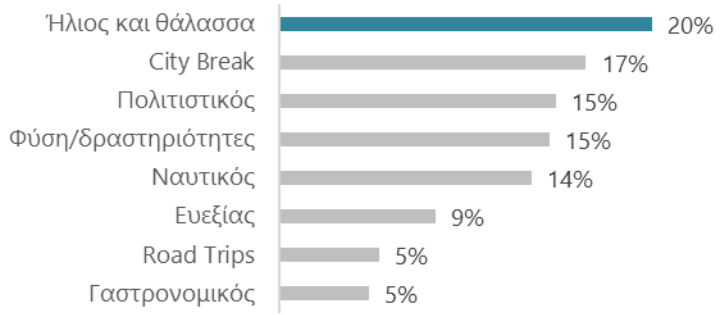

Απουσία συνωστισμού ανερχόμενη παράμετρος επιλογής (30% των τουριστών)

Η άποψη των επιχειρήσεων

Επενδυτική προτεραιότητα
% ΜμΕ

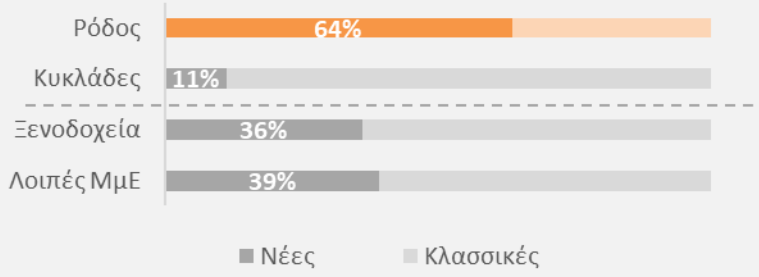

Premium Ήλιος και Θάλασσα

Κλασσικές: Αύξηση δυναμικότητας, Ανακαίνιση/ Αναβάθμιση εγκαταστάσεων, Επέκταση υπηρεσιών
Νέες: Χρήση ψηφιακών εργαλείων, Πράσινες επενδύσεις

Πηγές: European Travel Commission, Έρευνα ΕΤΕ

2. Όλα είναι πιο όμορφα κάτω από τον Ήλιο

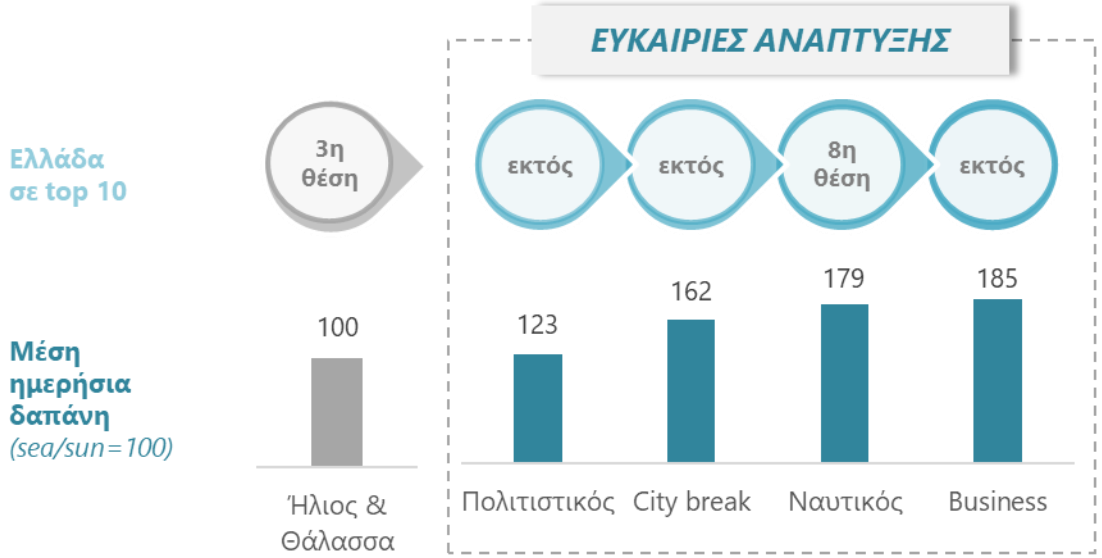

Ρόδος: Σημεία υπεροχής

- ✓ *Top 3 Ελλάδας σε επισκέψεις **μουσείων***
- ✓ *Top 3 Ελλάδας σε επισκέψεις **αρχαιολ. χώρων***
- ✓ *Top 10 προορισμών **wind surf** παγκοσμίως*
- ✓ *1η ελληνική πόλη για **digital nomads***

Η άποψη των επιχειρήσεων

Πρώθηση εναλλακτικού τουρισμού*

% ΜμΕ

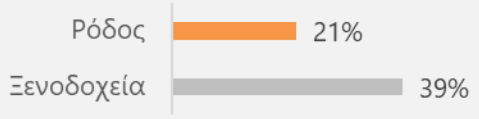

** Πρωτοβουλίες ξενοδοχείων για εκδηλώσεις/ξεναγήσεις*

Πηγές: INSETE/Deloitte, Έρευνα ΕΤΕ

3. Αξιοποιώντας τον κομβικό ρόλο της Ρόδου στα Δωδεκάνησα

Παγκόσμια αγορά ναυτικού τουρισμού
τρισ. $

Yachting: Top προορισμοί

1. *Γαλλική Ριβιέρα*
2. ***Ελληνικά νησιά***
3. *Παρθένοι Νήσοι (Η.Π.Α.)*
4. *Φλόριντα (Η.Π.Α.)*
5. *Σαρδηνία (Ιταλία)*

Η άποψη των επιχειρήσεων

Οφέλη από επενδύσεις υποδομών
% ΜμΕ που αναγνωρίζουν σημαντικό όφελος

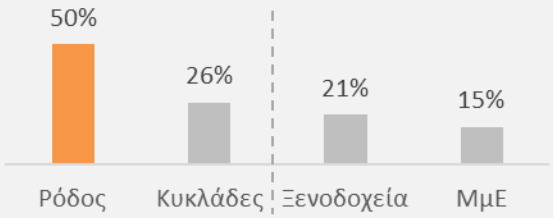

~€32 δις
κενό υποδομών λόγω κρίσης

~€80 δις
πόροι ΕΕ ως 2026
-1/3 σε υποδομές

Πηγές:, Coastal And Maritime Tourism Market Share Report, 2030, Christies Real Estate, Έρευνα ΕΤΕ, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

4. Προωθώντας τους καρπούς της ροδίτικης γης

Μερίδιο ελληνικών τροφίμων στην Ευρώπη
% ευρωπαϊκών εξαγωγών τροφίμων

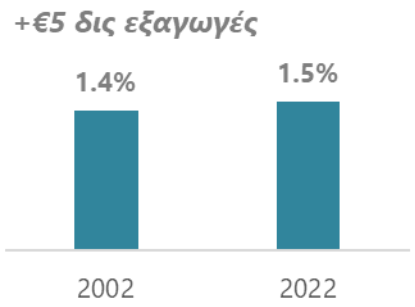

Μερίδιο Ρόδου στην Ελλάδα
% αγροτικής παραγωγής

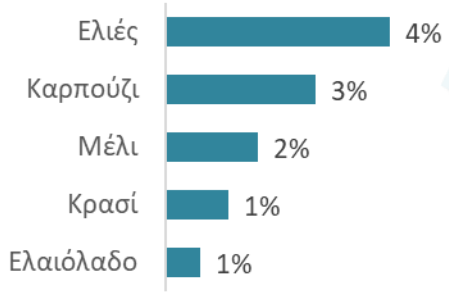

Ρόδος: 0,5% της ελληνικής παραγωγής

Η άποψη των επιχειρήσεων

Προώθηση τοπικών προϊόντων
% ΜμΕ

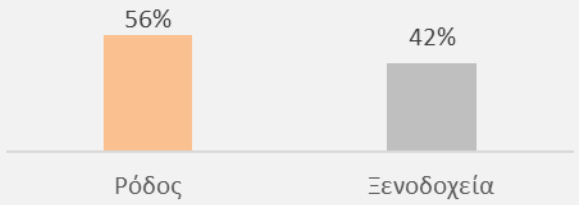

Πηγές: Eurostat, ΕΛΣΤΑΤ, Εκτιμήσεις ΕΤΕ,, Έρευνα ΕΤΕ

5. Τα Δωδεκάνησα ξεχωρίζουν ως πρότυπα πράσινα νησιά

Ενεργειακές επενδύσεις Ελλάδας
με ορίζοντα 2030

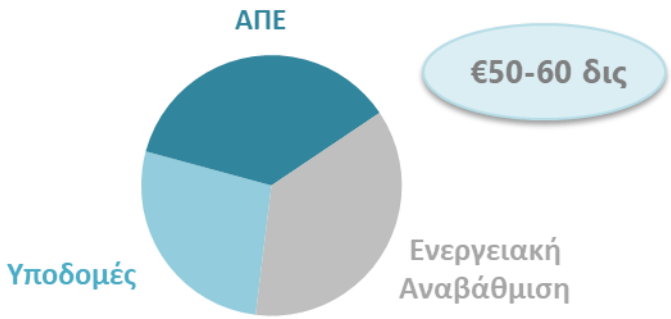

Το πράσινο θαύμα των μικρών Δωδεκανήσων

- ✓ **Χάλκη** - GR–Eco Island
- ✓ **Τήλος** - JustGoZero
- ✓ **Αστυπάλαια** - Smart & Sustainable Island

Η άποψη των επιχειρήσεων

Επενδύσεις πράσινης ανάπτυξης
% ΜμΕ

4/5 των ταξιδιωτών *δίνουν προτεραιότητα σε βιώσιμο τουρισμό*

Πηγές: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Booking.com, Εκτιμήσεις ΕΤΕ, Έρευνα ΕΤΕ

6. Περιφερειακό κέντρο έρευνας και εκπαίδευσης για τουρισμό και πράσινη ενέργεια

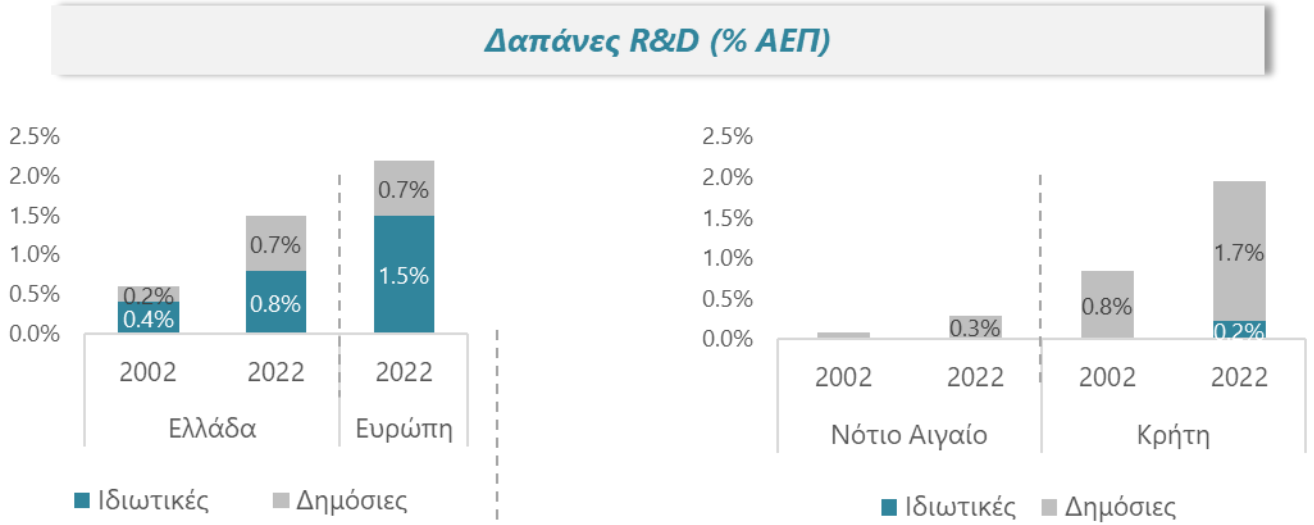

Πηγές: Eurostat, Έρευνα ΕΤΕ

Η Ρόδος έχει όλα τα εχέγγυα να ξεχωρίσει διεθνώς ως Πρότυπο Βιώσιμης Ανάπτυξης

ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

- ✓ *Περιβάλλον*
- ✓ *Κοινωνία*
- ✓ *Οικ. αποτελεσματικότητα*
- ✓ *Πολιτισμός*

Ο ΚΡΙΣΙΜΟΣ ΚΑΤΑΛΥΤΗΣ

Σχεδιαζόμενες επενδύσεις
(% κύκλου εργασιών)

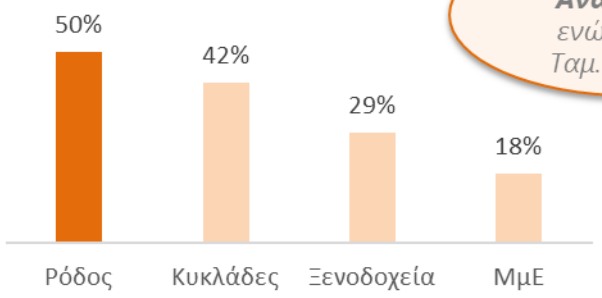

κυρίως Αναπτυξιακός *ενώ επιταχύνει Ταμ. Ανάκαμψης*

Κύρια στρατηγική προτεραιότητα
(% ΜμΕ)

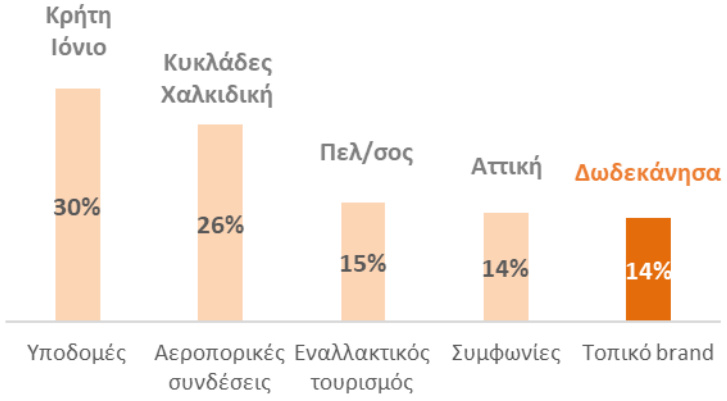

Πηγές: Έρευνα ΕΤΕ

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ